

C-590/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. szeptember 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Areios Pagos (semmitőszék, Görögország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. június 25.

Felperesek:

Charles Taylor Adjusting

FD

Alperesek:

Starlight Shipping Company

Overseas Marine Enterprises INC

Az alapeljárás tárgya

Egy másik tagállam bírósága által nyújtott bírói jogvédelmet vagy az e tagállamban már megindított eljárások megindítását hátráltató és megakadályozó külföldi bírósági határozat és külföldi végzések elismerése és végrehajthatóságának megállapítása iránti kérelem – A közrendnek a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése szerinti meghatározása

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

EUMSZ 267. cikk, a 44/2001 rendelet értelmezése

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e érteni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az elismerés és a végrehajthatóvá nyilvánítás megtagadásának okát képező, „az Unió közrendjével [tágabb értelemben pedig a nemzeti közrenddel] való nyilvánvaló ellentét” kifejezést, hogy az a kifejezett „perlési tilalmakon” (anti-suit injunctions), vagyis olyan intézkedéseken kívül, amelyek megtiltják eljárásoknak egy másik tagállam bíróságai előtt történő indítását vagy folytatását, a tagállamok bíróságai által meghozott olyan határozatokra vagy végzésekre is vonatkozik, amelyek egyrészt akadályozzák és hátráltatják a felperest abban, hogy egy másik tagállam bírósága által biztosított jogvédelemben részesüljön vagy az e bíróság előtt már folyamatban lévő eljárásokat folytassa, másrészt ez valamely másik tagállam bíróságának egy meghatározott, elé terjesztett és előtte már folyamatban jogvita elbírálására vonatkozó hatáskörébe való olyan beavatkozásnak minősül, amely az Unió közrendjével összeegyeztethetőnek tekinthető? Közelebbről, ellentétes-e az Unió 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közrendjével a valamely tagállam bírósága által hozott határozat vagy végzés elismerése és/vagy végrehajthatóságának megállapítása, ha e határozat vagy végzés értelmében az elismerést és a végrehajthatóság megállapítását kérők részére átmenetileg és előzetesen pénzben megtérítik a bírósági eljárás megindításából vagy az eljárás más tagállam bírósága előtti folytatásából eredő költségeket és kiadásokat amiatt, hogy: a) e kereset vizsgálata alapján az ügy a határozatot és/vagy végzést hozó tagállami bíróság által szabályszerűen meghatározott és jóváhagyott egyezségi megállapodás hatálya alá tartozik, és b) a másik tagállam bírósága, amelynél az alperes egy új keresetet indított, kizárólagos joghatósági kikötés alapján nem rendelkezik joghatósággal?
- 2) Amennyiben az első kérdésre nemleges választ kell adni, a fent (az 1) kérdésben) említett és egy másik tagállam (Egyesült Királyság) bíróságai által hozott határozat és végzések Görögországban történő elismerése és végrehajthatóságának megállapítása a 44/2001 rendelet EUB által értelmezett 34. cikkének 1. pontja alapján megtagadható-e a nemzeti közrenddel való nyilvánvaló és közvetlen ellentét okán – az országban követett és fent említett alapvető kulturális és jogi felfogással és a görög jog bírói jogvédelemhez való jog lényegével kapcsolatos alapvető szabályaival (a görög alkotmány 8. és 20. cikkével, a görög polgári törvénykönyv 33. cikkével és e jog védelme görög polgári perrendtartás 176. cikkében, 173. cikkének (1)–(3) bekezdésében, 185., 205. és 191. cikkében meghatározott, az indokolás 6. pontjában idézett elvével), valamint az EJEE 6. cikke (1) bekezdésével összhangban, így ilyen esetben mellőzhető a határozatok szabad mozgásával kapcsolatos uniós jog alkalmazása, és az ezen akadály miatt elmaradó elismerés összeegyeztethető az uniós perspektívát beépítő és támogató elképzelésekkel?

Az uniós jog releváns rendelkezései és a Bíróság ítélezési gyakorlata

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta): 47. cikk.

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.): különösen a 34. cikk 1. pontja és a 45. cikk.

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.): 66., 80. és 81. cikk.

A Bíróság 2011. október 13-i Prism Investments ítélete (C-139/10, EU:C:2011:653); 2000. március 28-i Krombach ítélete (C-7/98, EU:C:2000:164); 2000. május 11-i Renault ítélete (C-38/98, EU:C:2000:225); 2014. október 23-i flyLAL-Lithuanian Airlines ítélete (C-302/13, EU:C:2014:2319, 45. pont); 2009. április 28-i Apostolidis ítélete (C-420/07, EU:C:2009:271, 55. pont); 2003. december 9-i Gasser ítélete (C-116/02, EU:C:2003:657, 48. és 72. pont); 2004. április 27-i Turner ítélete (C-159/02, EU:C:2004:228); 1991. június 27-i Overseas Union Insurance és társai ítélete (C-351/89, EU:C:1991:279, 23. és 24. pont); 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélete (C-185/07, EU:C:2009:69).

A nemzetközi jog vonatkozó rendelkezései

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE): a 6. cikk (1) bekezdése.

A nemzeti jog vonatkozó rendelkezései

A Görög Köztársaság alkotmánya: 8. és 20. cikk.

Polgári törvénykönyv (ptk.): 33. cikk.

Polgári perrendtartás (pp.): 176. cikk, a 173. cikk (1)–(3) bekezdése, 185., 205. és 191. cikk.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 Az elsőrendű alperes Starlight Shipping Company (a továbbiakban: Starlight) többek között a tulajdonosa, míg a másodrendű alperes Overseas Marine Enterprises (a továbbiakban: OME) az üzemeltetője volt egy 2006. május 3-i

tengeri baleset következtében elsüllyedt és rakományával együtt elveszett hajónak.

- 2 E hajót az eltűnésének időpontjában három biztosító biztosította. Mivel a biztosítók kezdetben vonakodtak a térítés kifizetésétől, a Starlight a biztosítási kártérítés megfizetése iránt keresetet indított az angol bíróságok előtt az első két biztosítóval szemben, és választottbíróági eljárást indított a harmadik biztosítóval szemben.
- 3 Míg a szóban forgó eljárások folytak, az alperesek egyezségi megállapodást (Settlement Agreements) kötöttek a hajó három biztosítójával. E megállapodások eredményeként megszüntették a folyamatban lévő eljárásokat, és a biztosítók vállalták, hogy a hajó elvesztésével összefüggő valamennyi követelés teljes körű kiegyenlítése gyanánt kifizetik a biztosítási kötvényekben előírt térítést. Az egyezségi megállapodásokat angol bíróság elé terjesztették, és azokat az említett bíróság 2007. december 14-én és 2008. január 7-én jóváhagyta.
- 4 Ezt követően az alperesek, valamint a hajó többi tulajdonosa kereseteket indítottak a Polymeles Protodikeio Peiraios (pireuszi helyi bíróság, Görögország) előtt, amelyek szintén a felperesek ellen irányultak. A szóban forgó kereseteket ekkor már jogellenes károkozásra alapították, és azokkal e jogellenes károkozás miatt elszenvedett vagyoni károk megtérítését, valamint az állítólagosan elszenvedett nem vagyoni károk pénzbeli megtérítését követelték.
- 5 Közelebbről, az alperesek azzal érveltek, hogy a biztosítók vezetői és a biztosítóknak az elsőfokú alperes követeléseivel szembeni védelmük ellátásával megbízott képviselői, köztük a (jogi és műszaki tanácsadást nyújtó társaságként eljáró) Charles Taylor Adjusting Limited és (a tényállás megvalósulásának idején ez utóbbi természetes személy igazgatójaként eljáró) FD felperesek az alperesek hitelét és tekintélyét csorbították az angol bíróságok előtti eljárás során és a térítés kifizetése biztosítók általi elutasításának időszaka alatt harmadik személyeknek címzett valótlan és becsületsértő állításaikkal.
- 6 A biztosítók és vezetőik vagy képviselőik (köztük a felperesek) – a Polymeles Protodikeio Peiraios (pireuszi helyi bíróság) előtt zajló eljárások alperesei – e körülmények között indítottak kereseteket az angol bíróságok előtt. E keresetekkel annak megállapítását kérték, hogy a Görögországban benyújtott keresetek sértik az egyezségi megállapodásokat, és kártérítési kérelmeket terjesztettek elő.
- 7 E bírósági keresetek és jogorvoslati kérelmek alapján többek között a High Court of Justice (England and Wales), Queen’s Bench Division, Commercial Court (felsőbíróság [Anglia és Wales], Queen’s Bench kollégium, kereskedelmi bíróság, Egyesült Királyság) Flaux bírása 2014. szeptember 26-án egy határozatot és két végzést hozott.
- 8 A határozat ugyanis egyrészt konkrétan azt állapította meg, hogy az egyezségi megállapodások értelmében a felperesek is vezetőknek és képviselőknek minősülnek, és hogy a Starlight és az OME is érvényesítette követeléseit a

felperesekkel szemben. Azt is megállapította, hogy a Görögországban a felperesekkel szemben is benyújtott keresetek kivétel nélkül sértik az összes egyezségi megállapodást. E határozat értelmében az egyezségi megállapodások megkötése azzal a következménnyel jár, hogy a (Görögországban indított keresetek alapját képező) jogellenes károkozásokért felelős vezetőkkel és képviselőikkel szemben esetlegesen felhozott mindennemű követelésre az egyezségi megállapodások az irányadók. Végül, ami a felperesek kártérítéshez való jogát illeti, megállapította, hogy azokat kártérítés jogcímén 1 00 000 GBP összegű ideiglenes kifizetés illeti meg.

- 9 Másrészt a két végzés megállapítja, hogy az egyezségi megállapodások konkrétan a felpereseket is mentesítik a Starlight és az OME által a hajó elvesztésére tekintettel esetlegesen támasztott bármintemű követelésért való felelősségük, beleértve a Görögországban indított keresetekkel kapcsolatos bármintemű felelősségük alól, és hogy a Starlightnak és az OME-nak a felperesekkel szemben görögországi kereseteinek indítása és folytatása – a teljes körű és végleges elbírálás és a kizárólagos hatáskör tekintetében – sérti az egyezségi megállapodásokat.
- 10 Az alpereseket az eljáró bíróság egyik végzéssel arra kötelezte, hogy fizessenek meg a felperesek részére a) kártérítés jogcímén a 2014. szeptember 9-ig elszenvedett veszteségek fedezése céljából 100 000 GBP ideiglenes összeget, és b) a másodrendű felperes kiadásai jogcímén 120 000 GBP összeget.
- 11 A másik végzéssel a bíróság az ellenérdekű feleket arra kötelezte, hogy a másodrendű felperes kiadásai jogcímén fizessenek meg 30 000 GBP összeget a felpereseknek.
- 12 A két végzés olyan rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek arról tájékoztatják a Starlightot és az OME-t, valamint az azokat képviselő természetes személyeket, hogy amennyiben nem tesznek eleget a végzéseknek, elmarasztalhatók a bíróság rendelkezéseinek megszegése miatt és elkobozhatják vagyontárgyaikat vagy velük szemben bíróság szabhatók ki, illetve a természetes személyek őrizetbe vehetők.
- 13 A felperesek a Monomeles Protodikeio Peiraioshoz (pireuszi egyesbíróság, Görögország) 2015. január 7-én benyújtott keresetükkel a 44/2001 rendelet alapján kérték a fent említett határozat és a két végzés Görögországban történő elismerését és végrehajthatóságának Görögországban történő megállapítását. A Monomeles Protodikeio Peiraios (pireuszi egyesbíróság) helyt adott kérelmüknek.
- 14 Az elsőfokú eljárás alperesei 2015. szeptember 11-én a 44/2001 rendelet 43. cikke alapján fellebbezést nyújtottak be a Monomeles Efeteio Peiraioshoz (pireuszi fellebbviteli egyesbíróság, Görögország). A Monomeles Efeteio Peiraios (pireuszi fellebbviteli egyesbíróság) helyt adott a fellebbezésnek, hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság határozatát és elutasította a felperesek kérelmét.
- 15 A Monomeles Efeteio Peiraios (pireuszi fellebbviteli egyesbíróság) konkrétan úgy ítélte meg, hogy többek között a felperesek amiatt fordultak bírói jogvédelemért

az angol bíróságokhoz, mert úgy vélték, hogy az egyezségi megállapodások e tekintetben megfosztották igazságszolgáltatási jogkörüktől eljáró görög bíróságokat. Ezenkívül e bíróság álláspontja szerint a határozat és a két végzés nem tartalmaz perlési tilalmat. E bíróság mindazonáltal úgy ítéli meg, hogy mind a határozatban, mind pedig a végzésekben szerepelnek olyan fordulatok, amelyek megakadályozzák a Görögországban indított eljárások lefolytatását, kártérítés megfizetésére köteleznek, és a kártérítési kötelezettséget illetően figyelmeztetik azokat, akik követeléseik kiegyenlítését a görög igazságszolgáltatási szervek előtti eljárások révén kívánják elérni. E szövegek tehát a görög bírósághoz fordulást akadályozó „kvázi” perlési tilalmakat tartalmaznak, sértve az EJEE 6. cikke (1) bekezdését, valamint az alkotmány 8. cikke (1) bekezdését és 20. cikkét, amelyek rendelkezések a közrend fogalmának lényegéhez tartoznak.

- 16 2019. október 7-én az elsőfokú eljárás felperesei a Monomeles Efeteio Peiraios (pireuszi fellebbviteli egyesbíróság) ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 17 Az alperesek a Monomeles Efeteio Peiraiosnál (pireuszi fellebbviteli egyesbíróság) benyújtott fellebbezésükben arra hivatkoztak, hogy e határozat és végzések elismerése és végrehajthatóságának megállapítása nyilvánvalóan ellentétes a nemzeti jog és az uniós jog anyagi jogi és eljárásjogi közrendjével, mivel sérti a bírói jogvédelemhez való alapvető jogukat, és az egy másik tagállam bíróságai, a jelen ügyben a görög bíróságok igazságszolgáltatási jogkörébe való elfogadhatatlan beavatkozásnak minősül.
- 18 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a megtámadott határozat konkrétan a (megszorítóan alkalmazandó) 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontjában szereplő rendelkezéseknek, a polgári törvénykönyv 33. cikkének, az alkotmány 8. és 20. cikkének, valamint az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének téves értelmezésén és alkalmazásán alapul. Közelebbről előadják, hogy e rendelkezések helyes értelmezésének annak megállapítását kellett volna eredményeznie, hogy a határozat és a végzések nyilvánvalóan nem ellentétesek a nemzeti és uniós közrenddel, és nem sértik azok alapelveit, mivel a kérelmek angol bíróságok elé terjesztését megelőzően Görögországban indított eljárások miatt kártérítésnek a felperesek részére történő ideiglenes nyújtása nem képezi akadályát annak, hogy továbbra is a görög bíróságokhoz forduljanak és e bíróságok által biztosított bírói jogvédelmet igénybe vegyék, és hogy a határozatot és a végzéseket tévedésből kezelték a perlési tilalmakhoz hasonló módon.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 19 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt úgy ítéli meg, hogy a vizsgálat tárgyát képezőhöz hasonló ügyben, amelyben 2015. január 10. előtt hozott határozatok vagy végzések elismerését és végrehajthatóságának megállapítását

kérik e dátum előtt benyújtott keresetek vagy kérelmek alapján, az 1215/2012 rendelet rendelkezései helyett a 44/2001 rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

- 20 Görögországban a külföldi határozatok elismerését illetően a közrend fogalmát a polgári törvénykönyv 33. cikke határozza meg, amely fogalom a nemzetközi közrendet is tükrözi. Ennek alapján valamely határozat Görögországban nem ismerhető el vagy végrehajthatósága Görögországban nem állapítható meg, amennyiben tartalma révén annak végrehajtása ellentétes az országban alkalmazott és annak életritmusát szabályozó alapvető kulturális, jogi, etikai, társadalmi, jogi vagy közgazdasági felfogással. Így az elismerés és a végrehajthatóság megállapítása sem engedélyezhető, ha a külföldi határozat tartalma és rendelkezései ellentétesek a kulturális és jogi alapelvekkel, valamint a személyek jogállam által elismert alapvető jogaival.
- 21 Ezenkívül az alkotmány 8. cikkének (1) bekezdése szerint „[a]karata ellenére a törvényes bírójától senki nem fosztható meg”, míg az alkotmány 20. cikkének (1) bekezdése értelmében „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy a jogszabályok rendelkezéseivel összhangban bírósághoz folyamodjon és e bíróságok előtt előadja a jogait és érdekeit érintő ügyét”. Az alkotmány e rendelkezéseinek együttes értelmezése mindenki számára teljes mértékben biztosítja a görög bíróságokhoz fordulás jogát és a görög bíróságok által biztosított teljes körű jogvédelmet. Ez a jog alapvető jellegű, és a görög jogrend lényegéhez tartozik, a teljes görög anyagi és eljárási jog alapjául szolgál, és eltérő kifejezésekben ölt testet. A görög jog szerint tehát az is elképzelhetetlen és túrhetetlen, hogy valakit eleve megfosszanak a bírói jogvédelem kedvezményétől, vagy hogy abba a bírói jogvédelmet megnehezítő módon beavatkozzanak, illetve azt hátráltassák. Ilyen jellegű akadálnak minősül a bíróság előtt keresetet indító félnek járó kártérítés megfizetésére való átmeneti kötelezés, amely éppen abból következik, hogy a felperes bírói jogvédelmet kért.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság az indokolás 6. pontjában megállapítja, hogy a görög jog – különböző eljárásjogi rendelkezések révén – természetesen szankciót ír elő az eljárással való visszaélés esetére. Konkrétan arról rendelkezik, hogy az eljárási költségeket a pervesztes félnek kell viselnie (a pp. 176. cikke), amit azonban a bíróság a jogvitában a jogerős határozat meghozatalakor, a döntéshozatali szakasz lezárulásakor rendel el, míg az azt megelőző szakaszokban – bizonyos, kifejezetten előírt esetek kivételével – a felek saját maguk viselik az eljárásuk költségeit (a pp. 173. cikkének (1)–(3) bekezdése). Arról is rendelkezik, hogy (a jogerős határozattal) a pernyertes felperest kell az eljárási költségek viselésére kötelezni, ha nem tartotta tiszteletben az igazmondási kötelezettségét vagy egyéb visszaélészerű eljárási cselekményekért felelős (a pp. 185. cikke), hogy a jogerős határozattal pénzbüntetéssel kell sújtani azt a rosszhiszeműen eljáró felet, aki nyilvánvalóan alaptalanul indított keresetet vagy járt el, vagy aki időhúzás céljából indított eljárást, vagy nem tartotta tiszteletben a jóerkölcs szabályait stb. (a pp. 205. cikke), valamint annak lehetőségéről is rendelkezik, hogy az ügy tárgyalásának elhúzódása miatt a felperest kötelezzék az eljárási költségek viselésére (a pp. 241. cikkének (1) bekezdése). Végül a görög eljárásjog

akként rendelkezik, hogy nem állapítható meg ideiglenesen az elsőfokú bíróság olyan, akár jogerős végzésének végrehajthatósága, amely rendes jogorvoslat, vagyis ellentmondás vagy fellebbezés tárgyát képezheti (a p. 909. cikkének 2. pontja). Következésképpen az eljárási költségek viselésére vonatkozó végzés végrehajthatóságát nem lehet a jogerős határozat meghozatala előtt megállapítani, és ez alól nincs kivétel, hogy a pervesztes fél akadálytalanul vehessen igénybe rendes jogorvoslatot. A görög bíróságok ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy a valótlan nyilatkozatokat tevő felperes visszaélészerű eljárási magatartása is azt a kötelezettséget vonja maga után, hogy a jogellenes károkozás alapján kártérítést kell fizetnie az ellenérdekű fél (alperes) részére (a polgári törvénykönyv 914. és 919. cikke), de csak abban az esetben, ha az nem ütközik a felperes keresete tárgyában hozott ítélet jogerejébe. Abból, ahogyan e kérdést a görög ítélkezési gyakorlat kezeli, egyértelműen következik, hogy a bíróságok főszabály szerint kötelesek megvédeni a felperesnek a bírósághoz forduláshoz való alapvető jogát, még akkor is, ha annak magatartása visszaélészerűnek tekinthető, és a bíróságok előzetesen nem avatkozhatnak be a kért bírói jogvédelmet akadályozó olyan módon, amely hátrányosan érintheti a felperes bíróság előtti eljárását és nem ítélnék meg a szóban forgó eljárás lezárulása előtt kártérítést. Ezzel egyidejűleg a kártérítésre történő utólagos kötelezés lehetősége akkor is fennáll, ha az összeegyeztethető az előterjesztett kereset tárgyában folyamatban lévő jogvita kimenetelével. Ezenkívül a nemzeti jog szerint kizárólag az eljárási költségekről jogerősen döntő bíróság rendelkezik hatáskörrel az előtte folyamatban lévő eljárás költségeinek viselésére való kötelezés tekintetében (a pp. 191. cikke).

- 23 Egyébiránt az EJEE 6. cikkének (1) bekezdése védi a minden személyt megillető bírói jogvédelemhez való jogot. Ezt az alapvető jogot a Charta bírósági jogorvoslathoz való jogot megteremtő 47. cikke is biztosítja. Ez a jog az Európai Unió tagállamai közös alkotmányos hagyományainak és az emberi jogok védelmével kapcsolatos nemzetközi jogi okmányoknak is részét képezi. E jog védelme tehát – a 44/2001 rendelet 34. cikke 1. pontjának értelmezése és alkalmazása szempontjából is – érinti az uniós anyagi jogi és eljárásjogi közrendet, tágabb értelemben pedig a nemzeti közrendet is.
- 24 Ezzel összefüggésben merül fel az a kérdés, hogy összeegyeztethetők-e az uniós közrenddel a valamely tagállam bírósága által hozott olyan határozat és végzések, amelyek egy másik tagállam bíróságai előtt folyamatban lévő ügyben előzetesen elismerik és ideiglenes kártérítés formájában előírják az eljárási költségek megfizetését (amely elismerés lényegében láthatólag kártérítési jellegű szankciónak minősül). Az ilyen elismerés kétségtelenül nem zárja ki a bírói jogvédelem biztosítását; e jog gyakorlása azonban nehezebbé válik, mivel a felperes más tagállam bíróságai előtt köteles (még ha a származási állam határozatának végrehajthatóságát meg is állapították a lakóhelyén vagy székhelyén, ahol vagyონának nagy része található), a saját költségein felül az ellenérdekű fél költségeit is megelőlegezni az eljáró bíróság jogerős ítéletének meghozatala előtt. Ezen elmarasztalásnak a felperest az eljárás folytatásától való elállásra ösztönző jellege még inkább nyilvánvalónak tűnik, ha az arra vonatkozó határozat úgy rendelkezik, hogy kiegészítő kártérítés nyújtható, ha a kiadásai

növekednek, vagyis ha az eljárás folytatódik. Ez nemcsak gazdasági érdekeket érint, hanem egyértelműen befolyásolja az akadálymentes bírói jogvédelemhez való alapvető jog gyakorlását.

- 25 Egyébiránt az elsődlegesen a *common law*-ban ismert perlési tilalom olyan bírósági végzés, amely megtiltja valamely személynek, hogy külföldi bírósági fórumon vagy választottbíróság előtt bírósági vagy választottbírósági eljárást indítson vagy folytasson. A perlési tilalom eredetileg az angol bíróságok előtti eljárás megindításának vagy folytatásának tilalmát foglalta magában. Ezt követően létrejött a perlési tilalomnak egy határokon átnyúló formájára, és a külföldön folyamatban lévő eljárásokban alkalmazták az ahhoz kapcsolódó intézkedést. A perlési tilalmat elsősorban azzal az indokkal rendelik el, hogy a felperesnek kárt okozna, ha rosszhiszeműen vagy visszaélészerűen egy másik tagállam bíróságánál indítaná keresetet vagy folytatná eljárást. Ez lényegében arra irányul, hogy valamely állam bírósága beavatkozzon egy másik állam előtti eljárásba. Ezzel a bíróság tehát nemcsak saját joghatóságáról, hanem valamely külföldi nemzeti bíróság joghatóságáról is határoz.
- 26 Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság utal a 2004. április 27-i Turner ítéletre (C-159/02, EU:C:2004:228), amelyben a Bíróság megállapította, hogy a 44/2001 rendelettel felváltott Brüsszeli Egyezményt „úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan végzés, amellyel valamely szerződő állam bírósága megtiltja az előtte folyamatban lévő eljárásban részt vevő félnek, hogy keresetet nyújtson be vagy eljárást folytasson egy másik szerződő állam bírósága előtt, még akkor is, ha e fél a már folyamatban lévő eljárás megakadályozása érdekében rosszhiszeműen jár el.”
- 27 Márpedig az olyan végzés, amellyel a bíróság szankció terhe mellett megtiltja az egyik félnek, hogy külföldi bíróság előtt keresetet nyújtson be vagy eljárást folytasson, sérti ez utóbbi bíróság jogvita elbírálására vonatkozó hatáskörét. Minden olyan végzést ugyanis, amely megtiltja a felperes számára, hogy ilyen eljárást indítson, a külföldi bíróság joghatóságába való beavatkozásnak kell tekinteni, ami összeegyeztethetetlen a Brüsszeli Egyezmény rendszerével (2004. április 27-i Turner ítélet, C-159/02, EU:C:2004:228).
- 28 A 44/2001 rendelet 35. cikke (3) bekezdésének megfelelően az elismerési és a végrehajthatóság megállapítására irányuló eljárásban a származási tagállam bíróságának joghatósága nem vizsgálható és a közrend vizsgálata a 34. cikk 1. pontja szerinti, joghatósággal kapcsolatos szabályokra nem alkalmazható, így e szabályok be nem tartása nem igazolhatja e kérelem elutasítását.
- 29 Egyébiránt ettől eltérő kérdés az, hogy valamely tagállam bírósága beavatkozik egy másik tagállam igazságszolgáltatási jogkörébe. A kifejezett perlési tilalmakon kívül hasonló kérdés következik az egy másik tagállam bíróságai előtt folyamatban lévő ügyben felmerülő eljárási költségek előzetes meghatározásából és annak megfizetésére történő ideiglenes kötelezésből is (amely kártérítés formájában megnyilvánuló jelentős szankciónak minősül). Ez a másik tagállam

bírósági előtt folyamatban lévő eljárás – felperesekre esetlegesen hátrányos – kimenetelétől függetlenül és végső soron akkor is érvényes, ha megállapítást nyer, hogy e bíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel az ügy elbírálására, mivel kizárólag e bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az előttük folyamatban lévő eljárás során felmerülő költségek megállapítására és azok viselésére kötelezésre. Habár e határozatokkal és végzésekkel nem kifejezetten ellentétes az, ha egy másik tagállam bíróságánál nyújtanak be keresetet vagy folytatnak eljárást, ez nem változtat azon, hogy előzetes szankciókiszabás történik.

- 30 Ezzel összefüggésben tehát kérdésként vetődik fel, hogy az ilyen értelmű határozatok és végzések meghozatala – amely lényegében egy másik tagállam bírósága előtti eljárás kimenetelét érinti hátrányosan amiatt, hogy ez utóbbi nem rendelkezik hatáskörrel valamely jogvita elbírálására – az igazságszolgáltatási jogkörébe való olyan beavatkozást valósít-e meg, amely ellentétes az uniós közrenddel és a nemzeti közrenddel.
- 31 A jelen ügyben az uniós jog rendelkezéseinek értelmezését illetően az eljáró tanács kétségeit fejezi ki a következő jogkérdéseket illetően.
- 32 Először is, úgy kell-e érteni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az elismerés és a végrehajthatóvá nyilvánítás megtagadásának okát képező, „az Unió közrendjével [tágabb értelemben pedig a nemzeti közrenddel] való nyilvánvaló ellentét” kifejezést, hogy az a kifejezett „perlési tilalmakon” (anti-suit injunctions), vagyis olyan intézkedéseken kívül, amelyek megtiltják eljárásoknak egy másik tagállam bírósági előtt történő indítását vagy folytatását, a tagállamok bírósági által meghozott olyan határozatokra vagy végzésekre is vonatkozik, akadályozzák és hátráltatják a felperest abban, hogy egy másik tagállam bírósága által biztosított jogvédelemben részesüljön vagy az e bíróság előtt már folyamatban lévő eljárásokat folytassa, és összeegyeztethető-e az uniós közrenddel egy másik tagállam bíróságának egy meghatározott, előtte már folyamatban lévő és elé terjesztett jogvita elbírálására vonatkozó hatáskörébe való ilyen beavatkozás (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés i. alpontja).
- 33 Közelebbről kérdésként vetődik fel, hogy ellentétes-e az Unió 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közrendjével a valamely tagállam bírósága által hozott határozat vagy végzés elismerése és/vagy végrehajthatóságának megállapítása, ha e határozat vagy végzés értelmében az elismerést és a végrehajthatóság megállapítását kérik részére átmenetileg és előzetesen pénzben megtérítik a bírósági eljárás megindításából vagy az eljárás más tagállam bírósága előtti folytatásából eredő költségeket és kiadásokat amiatt, hogy: a) e kereset vizsgálata alapján az ügy a határozatot és/vagy végzést hozó tagállami bíróság által szabályszerűen meghatározott és jóváhagyott egyezségi megállapodás hatálya alá tartozik, és b) a másik tagállami bírósága, amelynél az alperes új keresetet indított, kizárólagos joghatósági kikötés alapján nem rendelkezik joghatósággal (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés ii. pontja)

- 34 Másodszor, a görög jog fent említett szabályai és az EJEE 6. cikkének fent említett (1) bekezdése értelmében az ilyen határozatoknak és végzéseknek az elismerés tagállamában (Görögország) a bírói jogvédelemhez való jog lényegének tartozó alapvető előírásokkal ellentétes elfogadása akadályát képezi-e ezen határozatok és végzések 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja szerinti elismerésének és végrehajthatósága megállapításának, mivel az sérti a határozatok szabad mozgásának elvét, és hogy az elismerés említett akadály miatti elmaradása megfelel-e az uniós perspektívát beépítő és támogató elképzeléseknek (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés).

MUNKADOKUMENTUM